Jeppe Kofods tale ved Ruslandskonferencen

Taler
Jeppe Kofod
Medlem af Folketinget for Socialdemokratiet

Dato
25. november 2005

Sted
Christiansborg

Omstændigheder
Den 17. Ruslandskonference.

Jeg er blevet bedt om at byde jer alle velkommen til denne 17. Ruslandskonference arrangeret af Dansk-Russisk Forening. Dagens overordnede tema er Ruslands energipolitik og energisamarbejde med Danmark og EU, og jeg vil også tage udgangspunkt i dette tema. Men det er afgørende for mig at understrege, at det økonomiske samarbejde på energiområdet blot er et delelement i et lige så vigtig – hvis ikke vigtigere – politisk samarbejde mellem EU og Rusland. Dette samarbejde bør basere sig på respekten for demokratiske principper og den fundamentale respekt for menneskerettigheder.

EU og Rusland

EU og Rusland har store fælles interesser, og vi har samtænkt disse i vores såkaldte "strategiske partnerskab", der er en fornuftig ramme for samarbejdet, men som desværre ikke har båret tilstrækkelig frugt. Vi kan gøre mere for at forbedre og udbygge dette strategiske partnerskab.

EU's udvidelse har medført, at forholdet mellem EU og Rusland er blevet endnu vigtigere end tidligere, og til dels mere problematisk end for EU-15. Fordoblingen af længden af den fælles grænse rejser nye praktiske problemer. EU er rykket nærmere til konfliktområdet i SNG-området. Det har dog været utrolig positivt, at Rusland har taget godt imod udvidelsen af EU, og det tegner rigtig godt for ikke bare det økonomiske men også det politiske samarbejde.

Rusland og EU har en fælles interesse i et tæt samarbejde, hvilket både EU's

ledere og Putin gentagne gange har understreget. Rusland forstår, at en succesfuld fremtid ikke kan opnås i isolation, men kræver en åben økonomi og vidtgående integration af Rusland i den internationale økonomi, især den europæiske.

Energi

EU må om 25 år dække 70 procent af sit energibehov gennem import og har derfor behov for stabile forsyninger. Hvis Rusland skal blive storleverandør, kræver det investeringer, som naturligt kan komme fra EU, hvis det russiske erhvervsklima forbedres. EU stiller i udsigt, at Rusland kan få adgang til det indre marked med en befolkning tre gange større end Ruslands og med langt større købekraft. EU aftager eksempelvis over halvdelen af Ruslands eksport. EU og Rusland har derfor store gensidige interesser i energisektoren.

Men det er afgørende, at det økonomiske samarbejde går hånd i hånd med det politiske samarbejde. Og integrationen mellem EU og Rusland må ske på grundlag af fælles værdier. Det er for Danmark afgørende, at der må være en forståelse af og respekt for de europæiske kerneværdier som menneskerettigheder og demokratiske principper. Retsstatsprincippet er forudsætningen både for udvikling af samfundet og for økonomien. Samarbejdet mellem de to vigtige regioner kan kun blomstre på dette grundlag.

For at kunne efterkomme den fremtidige energiefterspørgsel fra EU, må Rusland udvide kapaciteten for produktion og transport af energi. Russisk gas kan komme til at tegne sig for en tredjedel af det europæiske forbrug, hvilket betyder økonomiske fordele for begge parter. Det kræver meget betydelige investeringer, hvilket diskuteres under det såkaldte første rum – det fælles økonomiske rum.

Men i energidiskussionen er den politiske situation i Rusland som sagt vigtig. EU vil føle sig mere tryk ved at være afhængig af russisk energi, hvis man kan se bort fra risikoen for pludselige politiske omvæltninger og kaos. Efterhånden som energiafhængigheden vokser, må EU foretage en realistisk vurdering af leverancernes pålidelighed på lang sigt. I en sådan vurdering – må vi være reelle

og indse – vil indgå både politiske og økonomiske faktorer.

Under det økonomiske rum hører også samarbejdet på miljøområdet. Det er her glædeligt, at Rusland i efteråret 2004 ratificerede Kyoto-protokollen, således at den kunne træde i kraft. Det må betragtes som et gennembrud i samarbejdet på miljø- og klimaområdet.

Fra dansk side har vi i mange år lagt utrolig stor vægt på miljøområdet. Som Socialdemokrater ønsker vi et bedre miljø. Men vi er betænkelige ved, at den danske regering ikke er ambitiøst nok, når det gælder hjemlige nedsættelser af CO2-udslip. Den nuværende regering lader til at benytte midler fra den danske udviklingsbistand til at slå handler af med lande som Kina og Indonesien, for at vi kan købe CO2-kvoter herfra. Det mener vi ikke kan være rigtigt. Udviklingsbistand skal gå til de fattige lande, og vi må som ansvarlig nation sørge for at nedbringe vores egen forurening, så vi som minimum lever op til forpligtelserne i Kyoto-aftalen.

Bekymrende udvikling på den politiske front

Det er utrolig bekymrende, når der kommer tilbageslag i den politiske udvikling i Rusland. Så sent som i forgårs førstebehandlede den russiske Statsduma - parlamentets underhus - et lovforslag, der ifølge Moskvas Helsinki-Gruppe og Komiteen for Soldatermødre truer med at sætte det russiske civilsamfund 15 år tilbage!

Lovforslaget indskrænker uafhængige organisationers frihed og forbyder helt udenlandsk finansiering af private, humanitære organisationer i Rusland. Angiveligt på grund af russisk frygt for en "orange revolution" i stil med dem vi har set i Georgien og Ukraine. Stramningerne sker få måneder efter Putin sagde, at han ikke ville tillade udenlandsk finansiering af politiske aktiviteter i Rusland.

Lovforslaget, der ved førstebehandlingen blev vedtaget med stemmerne 370 mod 18 ud af Dumaens 450 pladser kræver, at Ruslands op mod 400.000 ngo'er fremover skal lade sig registrere på ny under nye, strengere regler. Hvis de undlader, bliver de erklærede ulovlige. Hvis loven vedtages, bliver det ulovligt

for internationale menneskerettighedsorganisationer så som Amnesty International og Human Rights Watch at have en russisk underafdeling. I stedet skal organisationerne etableres som selvstændige russiske organisationer, hvilket for Human Rights Watch vil betyde lukning. Ngo'er må heller ikke fremover ansætte udenlandske statsborgere.

Det er skræmmende for en progressiv demokrat som mig selv at se, at et lovforslag som dette har opbakning fra så mange politikere i Rusland. Og dette tiltag er som I ved desværre ikke det eneste, vi har oplevet de senere år. Vi er også meget bekymrede for udviklingen i Tjetjenien, hvilket jeg dog ikke vil komme nærmere ind på her.

Historisk kontekst

Det er i år 20 år siden Mikhail Gorbatjov kom til magten i Sovjetunionens Kommunistiske Parti. I hans program til reform af det russiske system var nøgleordene dengang perestrojka, glasnost og demokratisering. Reformprogrammet fik ikke alene betydning indadtil, men også udadtil i forhold til omverdenen. Det lykkedes heldigvis at skabe en nogenlunde fornuftig overgang mod et demokratisk samfund bygget på en fri markedsøkonomi. Men ser man på Rusland i dag, fremstår landet svagt og har desværre ikke i tilstrækkelig grad frigjort sig fra den sovjetiske arvs byrde, men tværtimod på mange måder søgt tilbage til det nogle kalder en mere autoritær styreform, hvor vi desværre oplever en mangel på respekt for civilsamfundet og menneskerettighederne. Jeg håber, at vi fremover vil se en positiv udvikling med større respekt for menneskerettighederne og demokratiske principper, hvilket vil være til gavn for både den europæiske og russiske befolkning.

Og nu giver jeg ordet videre til landsformand for Dansk-Russisk Forening, universitetslektor Karsten Fledelius.

Tak skal I have.

Kilde
Manuskript tilsendt af taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler.

Kildetype
Digitalt manuskript

Tags
EU, Politisk tale, Socialdemokratiet

URI
https://www.dansketaler.dk/tale/jeppe-kofods-tale-ved-ruslandskonferencen